

# LP. 1 Τρέχουσα κατάσταση - Κίνδυνοι

## Ομάδα Στόχου

Εκπαιδευτές Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΚ)

## Σκοπός του μαθήματος

Στόχος αυτού του σχεδίου μάθησης είναι να εκπαιδεύσει τους συμμετέχοντες σχετικά με τα οργανικά απόβλητα, τις αιτίες και τις επιπτώσεις τους. Στόχος του είναι επίσης να αυξήσει την ευαισθητοποίηση σχετικά με τους περιβαλλοντικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς κινδύνους που συνδέονται με τη σπατάλη τροφίμων και να ενθαρρύνει τον κριτικό προβληματισμό σχετικά με την τρέχουσα παγκόσμια και τοπική κατάσταση της σπατάλης τροφίμων, παρακινώντας τους συμμετέχοντες να λάβουν εφαρμόσιμα μέτρα για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων.

## Στόχοι

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να είναι σε θέση να:

- Αποκτήσουν επίγνωση και να επικοινωνήσουν γνώσεις σχετικά με τα συστήματα τροφίμων,
- Ορίσουν τι είναι η "σπατάλη τροφίμων" και διακρίνουν μεταξύ της "σπατάλης τροφίμων" και της "απώλειας τροφίμων",
- Διακρίνουν και επικοινωνήσουν τους διάφορους τρόπους με τους οποίους η σπατάλη τροφίμων αποτελεί κίνδυνο.

## Θεωρητικό υπόβαθρο

Τα Συστήματα Τροφίμων είναι όλες οι δραστηριότητες που σχετίζονται με την παραγωγή τροφίμων και το δίκτυο μέσω του οποίου τα τρόφιμα παράγονται, μετασχηματίζονται και διανέμονται στους πελάτες (World Food Program, n.d.). Έχουν κυρίως 3 στόχους: την παροχή επισιτιστικής ασφάλειας και διατροφής για έναν αυξανόμενο πληθυσμό, τη στήριξη των μέσων διαβίωσης των ανθρώπων που εργάζονται στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων και τη λειτουργία τους με περιβαλλοντικά βιώσιμο τρόπο. Αυτή τη στιγμή, τα Συστήματα Τροφίμων παράγουν μεγάλες ποσότητες αποβλήτων, δεν είναι σε θέση να διασφαλίσουν ότι τα τρόφιμα είναι προσβάσιμα παντού στον πλανήτη μας και είναι υπεύθυνα για το ένα τρίτο περίπου των εκπομπών αερίων (OECD, n.d.). Υπάρχουν ακόμη πολλά να μάθουμε για τα Συστήματα Τροφίμων και τον τρόπο λειτουργίας τους. Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να εξερευνήσετε τις πρόσθετες πηγές 5 και 7.

Όταν πρόκειται για τα τρόφιμα και τους τρόπους με τους οποίους σπαταλώνται, είναι σημαντικό να διακρίνουμε δύο διαφορετικές έννοιες: "Η σπατάλη τροφίμων αναφέρεται στη μείωση της ποσότητας ή της ποιότητας των τροφίμων που προκύπτει από αποφάσεις και ενέργειες των λιανοπωλητών, των παρόχων υπηρεσιών τροφίμων και των καταναλωτών", ενώ "η απώλεια τροφίμων είναι η μείωση της ποσότητας ή της ποιότητας των τροφίμων που προκύπτει από αποφάσεις και ενέργειες των προμηθευτών τροφίμων στην αλυσίδα, εξαιρουμένων των λιανοπωλητών, των παρόχων υπηρεσιών τροφίμων και των καταναλωτών" (FAO, 2019). Έτσι, η σπατάλη τροφίμων βρίσκεται συνήθως στα χέρια των πελατών, αυτών του ατόμου.

Όσον αφορά τη βιωσιμότητα, η βελτίωση της διαχείρισης των αποβλήτων τροφίμων έχει αναγνωριστεί ως κρίσιμος παράγοντας στις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) να καταστήσει την Ευρώπη ουδέτερη ως προς τον άνθρακα και να προωθήσει μια κυκλική οικονομία (Albizzanti et al., 2021). Επιπλέον, η βελτίωση της διαχείρισης των αποβλήτων τροφίμων θα συμβάλει επίσης στον περιορισμό εκείνων των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών κινδύνων που συνδέονται βαθιά με τα απόβλητα τροφίμων.

Σύμφωνα με τη Eurostat (2023), η συνολική ποσότητα των αποβλήτων τροφίμων στην ΕΕ το 2021 ξεπέρασε τους 58 εκατομμύρια τόνους νωπής μάζας. Τα νοικοκυριά ήταν οι μεγαλύτεροι συνεισφέροντες, παράγοντας πάνω από 31 εκατομμύρια τόνους, που αντιπροσωπεύουν το 54% των συνολικών αποβλήτων. Ο τομέας της μεταποίησης ήταν ο δεύτερος μεγαλύτερος συνεισφέρων, υπεύθυνος για περισσότερους από 12 εκατομμύρια τόνους ή 21%. Το υπόλοιπο 25% των αποβλήτων τροφίμων προήλθε από την πρωτογενή παραγωγή (5 εκατομμύρια τόνοι, 9%), τα εστιατόρια και τις υπηρεσίες τροφίμων (πάνω από 5 εκατομμύρια τόνοι, 9%) και τους τομείς του λιανικού εμπορίου και της λοιπής διανομής τροφίμων (λίγο πάνω από 4 εκατομμύρια τόνοι, 7%).

Όσον αφορά την απώλεια τροφίμων, το άτομο μπορεί να κάνει ελάχιστα, αλλά όσον αφορά τη σπατάλη τροφίμων, τα άτομα έχουν σημαντικό έλεγχο και μπορούν να κάνουν σημαντικές επιλογές για τη μείωσή της μέσω της προσεκτικής αγοράς, της σωστής αποθήκευσης και της ελαχιστοποίησης των περισσευμάτων.

## Λεπτομέρειες σχεδίου μαθήματος

|                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Τίτλος σχεδίου μαθήματος  | Οργανικά απόβλητα - Τρέχουσα κατάσταση - Κίνδυνοι                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Δεξιότητες του 21ου αιώνα | Δεξιότητες που θα αναπτυχθούν στο μάθημα: <ul style="list-style-type: none"><li>• Συνεργασία</li><li>• Επικοινωνία</li><li>• Δημιουργικότητα</li><li>• Κριτική σκέψη</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Διάρκεια                  | Σύνολο: 90 λεπτά.<br><br>Δραστηριότητα 1: 30 λεπτά<br>Δραστηριότητα 2: 40 λεπτά<br>Σενάριο 1: 20 λεπτά;                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Σχήμα τάξης               | Πώς πρέπει να οργανωθεί η τάξη για το μάθημα: <ul style="list-style-type: none"><li>• όλοι μαζί</li><li>• σε ομάδες</li><li>• Ατομικά (σενάριο)</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Απαιτούμενο υλικό/πόροι   | <b>Δραστηριότητα 1:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Offline: στυλό/μαρκαδόροι</li><li>• Διαδικτυακά: Mural, Mentimeter κ.λπ.</li></ul> <b>Δραστηριότητα 2:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Offline: στυλό/μαρκαδόροι</li><li>• Διαδικτυακά: Πρόσβαση σε μια πλατφόρμα καταιγισμού ιδεών, όπως το Mural, το Mentimeter κ.λπ., και λογισμικό βιντεοκλήσεων που επιτρέπει αίθουσες διαλείμματος.</li></ul> <b>Σενάριο 1:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Offline: Εκτυπωμένο σενάριο και επιλογές</li><li>• Διαδικτυακά: παρουσίαση ή/και έγγραφο με το σενάριο και τις επιλογές</li></ul> |

|                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Προαπαιτούμενα  | <p>Προαπαιτούμενα ή προηγούμενες γνώσεις που πρέπει να έχουν οι εκπαιδευόμενοι πριν παρακολουθήσουν το μάθημα:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Γνώση του θεωρητικού υπόβαθρου βασικών εννοιών.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Πρόσθετοι πόροι | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Institute For Human Education - <a href="#">17 ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ</a>: κατάλογος πρόσθετων πηγών για εκπαιδευτικούς σχετικά με τα απορρίμματα τροφίμων.</li> <li>2. Economist Impact - <a href="#">Σημείο δεδομένων: η βρώμικη αλήθεια για τη σπατάλη τροφίμων</a>: σύντομη ανάλυση της τρέχουσας κατάστασης της σπατάλης τροφίμων.</li> <li>3. FAO - <a href="#">Παγκόσμιες απώλειες τροφίμων και απόβλητα τροφίμων</a>: Γεωργία: Έκθεση του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας που περιγράφει λεπτομερώς την έκταση και τα αίτια της σπατάλης και της απώλειας τροφίμων σε παγκόσμιο επίπεδο.</li> <li>4. FAO - <a href="#">Η κατάσταση της επισιτιστικής ασφάλειας και της διατροφής στον κόσμο 2023</a>: πληροφορίες για την επισιτιστική ασφάλεια και τη διατροφή σε παγκόσμιο επίπεδο.</li> <li>5. OECD - <a href="#">Making Better Policies for Food Systems</a>: έκθεση που εξετάζει τις επιδόσεις των επισιτιστικών συστημάτων σε σχέση με τους στόχους τους.</li> <li>6. Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα του ΟΗΕ - <a href="#">Έκθεση για τα απόβλητα τροφίμων 2024</a>: η έκθεση αυτή παρέχει στοιχεία για τα παγκόσμια απόβλητα τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των τάσεων, των στατιστικών στοιχείων και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.</li> <li>7. Σύνοδος κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για τα επισιτιστικά συστήματα 2021 - <a href="#">Έκθεση της συνόδου κορυφής για τα επισιτιστικά συστήματα</a>: μια ολοκληρωμένη επισκόπηση των παγκόσμιων επισιτιστικών συστημάτων και των αποτελεσμάτων της συνόδου κορυφής</li> <li>8. Έκθεση του WWF - <a href="#">Απώλεια και σπατάλη τροφίμων</a>: Η έκθεση επικεντρώνεται στα αίτια, τις επιπτώσεις και τις λύσεις για τη σπατάλη τροφίμων και την απώλεια τροφίμων.</li> <li>9. <a href="#">Zero Waste Europe</a>: προωθεί βιώσιμες πρακτικές διαχείρισης αποβλήτων και προχωρά προς ένα μέλλον χωρίς απόβλητα.</li> </ol> |

|          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Αναφορές | <p>Albizzati, P. F., Tonini, D., &amp; Astrup, T. F. (2021). Ποσοτική αξιολόγηση της βιωσιμότητας της διαχείρισης των αποβλήτων τροφίμων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. <i>Environmental Science &amp; Technology</i>, 55(23), 16099-16109. <a href="https://doi.org/10.1021/acs.est.1c03940">https://doi.org/10.1021/acs.est.1c03940</a></p> <p>Ευρωπαϊκή Επιτροπή (n.d.). Food Waste. <a href="https://food.ec.europa.eu/safety/food-waste_en">https://food.ec.europa.eu/safety/food-waste_en</a></p> <p>Eurostat (2023) Food waste and food waste prevention. <a href="https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Food_waste_and_food_waste_prevention_-_estimates">https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Food_waste_and_food_waste_prevention_-_estimates</a></p> <p>FAO. 2019. Η κατάσταση των τροφίμων και της γεωργίας 2019. Προχωρώντας προς τα εμπρός στη μείωση της απώλειας τροφίμων και των αποβλήτων. Ρώμη. Άδεια χρήσης: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.</p> <p>ΟΟΣΑ - Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (n.d.). Συστήματα τροφίμων. <a href="https://www.oecd.org/en/topics/policy-issues/food-systems.html">https://www.oecd.org/en/topics/policy-issues/food-systems.html</a></p> <p>Παγκόσμιο Επισιτιστικό Πρόγραμμα (n.d.). Τι είναι τα διατροφικά συστήματα;</p> |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## Σχέδιο μαθήματος για δραστηριότητες και σενάρια #1

### **Δραστηριότητα 1. Σπατάλη ή απώλεια τροφίμων:**

**Επισκόπηση:** Εδώ δίνονται παραδείγματα τα οποία πρέπει να κατηγοριοποιήσουν μοιραζόμενοι το σκεπτικό τους.

**Στόχοι:**

- Να δωθούν στους συμμετέχοντες τα εργαλεία και οι γνώσεις για να διακρίνουν μεταξύ "απώλειας τροφίμων" και "σπατάλης τροφίμων",
- Ευαισθητοποίηση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο σπαταλώνεται τρόφιμα, τόσο γενικά όσο και στην καθημερινή ζωή των συμμετεχόντων,
- Να προβληματιστούν σχετικά με την έξυπνη λήψη αποφάσεων όσον αφορά την αγορά τροφίμων.

**Διάρκεια:** 30 λεπτά

**Τόπος διεξαγωγής:** online/offline

Αριθμός συμμετεχόντων: έως 20 (προσαρμόσιμος)

Απαιτούμενα υλικά:

- Offline: στυλό/μαρκαδόροι
- Διαδικτυακά: Mural, Mentimeter κ.λπ.

Οδηγίες:

1. Το πρώτο βήμα είναι η εξήγηση της διαφοράς μεταξύ "σπατάλης τροφίμων" και "απώλειας τροφίμων". Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τον ορισμό και τα περιεχόμενα από το θεωρητικό υπόβαθρο του παρόντος σχεδίου μάθησης και να συμβουλευτείτε τις πρόσθετες πηγές που αναφέρονται στην προηγούμενη ενότητα, προκειμένου να δώσετε μια γενική επισκόπηση στους συμμετέχοντες.
2. Σχεδιάστε δύο στήλες σε ένα flipchart, μία για τη "σπατάλη τροφίμων" και μία για την "απώλεια τροφίμων".
3. Δώστε στους συμμετέχοντες μερικά παραδείγματα, τα οποία πρέπει να τα κατηγοριοποιήσουν σε "σπατάλη τροφίμων" και "απώλεια τροφίμων". Μόλις αποφασίσουν, γράψτε τα στη σωστή κατηγορία. Μπορείτε να βρείτε μερικά από τα παρακάτω:
  - Ληγμένα τρόφιμα στο ψυγείο σας/στο σούπερ μάρκετ (σπατάλη τροφίμων)
  - Λαχανικά μολυσμένα από ζωύφια στο αγρόκτημα (απώλεια τροφίμων)
  - Κατεστραμμένη συσκευασία τροφίμων κατά τη μεταφορά στα σούπερ μάρκετ (απώλεια τροφίμων)
  - Κακή αποθήκευση τροφίμων στο κέντρο διανομής (απώλεια τροφίμων)
  - Κακώς αποθηκευμένα τρόφιμα στο ψυγείο/στο ντουλάπι σας (σπατάλη τροφίμων)
  - Ημιτελές φαγητό στο εστιατόριο (σπατάλη τροφίμων)
  - Λάθος παραγγελία στο εστιατόριο που πετάχτηκε (σπατάλη φαγητού)
  - Αποτυχημένη (και μη βρώσιμη) απόπειρα συνταγών (σπατάλη τροφίμων)
4. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να απαριθμήσουν μερικά παραδείγματα που σχετίζονται με την προσωπική τους ζωή ή/και το πλαίσιο στο οποίο σπουδάζουν/εργάζονται καθημερινά.
5. Συνεχίστε με την ενότητα του απολογισμού.

Απολογισμός:

Σε αυτή τη δραστηριότητα, η ενότητα απολογισμού περιλαμβάνει μια στιγμή ανταλλαγής απόψεων όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να μιλήσουν και να προβληματιστούν. Ο απολογισμός θα πρέπει να ξεκινάει με ορισμένες τυπικές ερωτήσεις, ακολουθούμενες από εξατομικευμένες ερωτήσεις με βάση τις απαντήσεις των συμμετεχόντων.

Θυμηθείτε να είστε υπομονετικοί και να τους καθοδηγείτε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας προβληματισμού. Ακολουθούν οι πρώτες ερωτήσεις:

- Γνωρίζατε ήδη τη διαφορά μεταξύ "σπατάλης τροφίμων" και "απώλειας τροφίμων";
- Έχετε σκεφτεί ποτέ την ποσότητα των τροφίμων που σπαταλάμε καθημερινά;

- Ποιοι πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να είναι καλοί τρόποι για την αποφυγή της σπατάλης τροφίμων;
- Από πού αγοράζετε συνήθως τρόφιμα και γιατί;

Εάν οι συμμετέχοντες δεν συμμετέχουν στα ψώνια, μπορείτε να μετατρέψετε αυτή την ερώτηση σε εργασία για το σπίτι. Θα θέσουν αυτοί την τελευταία ερώτηση στους ενήλικες της οικογένειάς τους ή σε όποιον είναι υπεύθυνος για τα ψώνια στο νοικοκυριό τους και θα ξεκινήσουν μαζί τους μια συζήτηση για τη σπατάλη τροφίμων.

#### *Συμβουλές για τους συντονιστές:*

- Η δραστηριότητα μπορεί να διεξαχθεί τόσο online όσο και offline. Φροντίστε να παρέχετε τα απαραίτητα υλικά ανάλογα με τον επιλεγμένο χώρο.
- Τα παραδείγματα που αναφέρονται και οι προβληματισμοί που προκύπτουν από αυτά πρέπει να είναι κατάλληλα για τις ηλικιακές ομάδες των συμμετεχόντων. Μπορείτε να επιλέξετε τα παραδείγματα και να δημιουργήσετε νέα με βάση τις ανάγκες της ομάδας σας.
- Εάν υπάρχει μεγάλος αριθμός συμμετεχόντων, μπορούν να χωριστούν σε ομάδες για να αναλύσουν τα συγκεκριμένα παραδείγματα. Μπορείτε να τους ζητήσετε να επιλέξουν έναν εκπρόσωπο ή να μοιραστούν συλλογικά όσα συζητήσαν πριν ξεκινήσουν το μέρος της απολογιστικής αξιολόγησης.
- Κατά τη διάρκεια του απολογισμού, φροντίστε να καθοδηγήσετε τους συμμετέχοντες στον προβληματισμό σχετικά με τα απορρίμματα τροφίμων, θέτοντας ερωτήσεις που τους βοηθούν να σκεφτούν τις επιλογές τους, τους παράγοντες που επηρεάζουν αυτές τις επιλογές και τον αντίκτυπο αυτών των αποφάσεων.
- Προτείνεται η εισαγωγή μιας συζήτησης με βάση τις διαφορές μεταξύ των σούπερ μάρκετ και των ανοικτών αγορών. Μπορείτε να συμπεριλάβετε προτάσεις σχετικά με την προέλευση των τροφίμων, τον αντίκτυπό τους στο περιβάλλον και τις προσωπικές και κοινωνικές επιπτώσεις.
- Μπορείτε να ολοκληρώσετε τη δραστηριότητα με μια στιγμή ανταλλαγής απόψεων, όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να εκφράσουν τις ιδέες και τους προβληματισμούς τους. Αυτό το τελευταίο μέρος ενθαρρύνει τη βαθύτερη κατανόηση και τους επιτρέπει να μάθουν ο ένας από τις εμπειρίες του άλλου.

### **Δραστηριότητα 2. Εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τα απόβλητα τροφίμων**

**Επισκόπηση:** Η δραστηριότητα αυτή συνίσταται στο να προβληματιστούν οι συμμετέχοντες σχετικά με το γιατί η σπατάλη τροφίμων μπορεί να αποτελεί κίνδυνο. Στη συνέχεια, θα δημιουργήσουν μια ανάρτηση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (ή ένα φυλλάδιο/αφίσα) για να ευαισθητοποιηθούν σχετικά με το θέμα.

#### **Στόχοι:**

- Να ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να προβληματιστούν σχετικά με τους συγκεκριμένους κινδύνους (οικονομικούς, κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς) των αποβλήτων τροφίμων,

- Να ευαισθητοποιήσει σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο σπαταλώνται τρόφιμα, τόσο γενικά όσο και στην καθημερινή ζωή των συμμετεχόντων,
- Να αναπτύξει έναν προβληματισμό σχετικά με την έξυπνη λήψη αποφάσεων όσον αφορά την αγορά τροφίμων.

*Διάρκεια:* (15 λεπτά για το μέρος 1 και 25 λεπτά για το μέρος 2)

*Τόπος διεξαγωγής:* online/offline

*Αριθμός συμμετεχόντων:* έως 20 (χωρισμένοι σε ομάδες)

*Απαιτούμενα υλικά:*

- Offline: Φύλλα χαρτιού/ σημειωματάρια, στυλό
- Διαδικτυακά: Πρόσβαση σε μια πλατφόρμα καταιγισμού ιδεών, όπως το Mural, το Mentimeter κ.λπ., και λογισμικό βιντεοκλήσεων που επιτρέπει αίθουσες διαλέξεως.

*Οδηγίες:*

**Μέρος 1. (15 λεπτά)**

1. Ρωτήστε τους συμμετέχοντες ποιους κινδύνους μπορεί να προκαλέσουν τα απορρίμματα τροφίμων. Μπορείτε να τους βάλετε να ξεκινήσουν ελεύθερα ή μπορείτε να διαφοροποιήσετε μεταξύ οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών κινδύνων πριν ξεκινήσετε τον καταιγισμό ιδεών. Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα κινδύνων ανά κατηγορία:
  - a. Περιβαλλοντικοί κίνδυνοι: συμβολή στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, σπατάλη πόρων όπως το νερό, η γη και η ενέργεια που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή τροφίμων, αρνητικές επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα λόγω των εντατικών γεωργικών πρακτικών,
  - b. Οικονομικοί κίνδυνοι: οικονομικές απώλειες για τους παραγωγούς, τους λιανοπωλητές και τους καταναλωτές και υψηλότερες τιμές τροφίμων λόγω αναποτελεσματικότητας στην αλυσίδα εφοδιασμού,
  - c. Κοινωνικοί κίνδυνοι: επισιτιστική ανασφάλεια και υποσιτισμός (ιδίως σε κοινότητες με χαμηλό εισόδημα), και ηθικοί προβληματισμοί σχετικά με την ισότητα και τη δικαιοσύνη στα τρόφιμα.
2. Γράψτε τις ιδέες των συμμετεχόντων στο flipchart.
3. Καθοδηγήστε έναν σύντομο προβληματισμό σχετικά με αυτό το θέμα: ρωτήστε τους συμμετέχοντες αν έχουν σκεφτεί ποτέ αυτούς τους κινδύνους και αν πιστεύουν ότι οι άλλοι τους γνωρίζουν.

**Μέρος 2. (25 λεπτά)**

1. Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες (ή ζευγάρια, ανάλογα με το μέγεθος της ομάδας σας) και αναθέστε τους διαφορετικούς τύπους κινδύνων.
2. Εξηγήστε στην ομάδα τι είναι μια εκστρατεία ευαισθητοποίησης:



Μια εκστρατεία ευαισθητοποίησης είναι μια οργανωμένη προσπάθεια που αποσκοπεί στην ενημέρωση και την εκπαίδευση του κοινού ή μιας συγκεκριμένης ομάδας για ένα συγκεκριμένο ζήτημα, αιτία ή θέμα. Πρωταρχικός στόχος είναι η αύξηση της γνώσης, η αλλαγή των προοπτικών και η παρακίνηση των ανθρώπων να αναλάβουν δράση ή να υιοθετήσουν νέες συμπεριφορές.

3. Τώρα, κάθε ομάδα θα πρέπει να σκεφτεί μια ιδέα για μια ανάρτηση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης που θα δημοσιεύσει στον λογαριασμό του ιδρύματός της στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και/ή στον ιστότοπό της, με στόχο την ευαισθητοποίηση σχετικά με τον κίνδυνο που της έχει ανατεθεί. Εναλλακτικά, ανάλογα με την ηλικία και τα χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων, μπορείτε να τους προτείνετε να δημιουργήσουν μια αφίσα ή μερικά φυλλάδια που θα αναρτηθούν στην αίθουσα του ινστιτούτου. Πείτε τους ότι μπορούν να εμπνευστούν από το διαδίκτυο και να χρησιμοποιήσουν στυλό, μαρκαδόρους και χαρτί για να κρατήσουν σημειώσεις και να σχεδιάσουν την αφίσα/φυλλάδα τους.
  4. Για να καθοδηγήσετε τους συμμετέχοντες στη δημιουργία της ανάρτησης/του πόστερ/της φυλλάδας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, πείτε τους να σκεφτούν τα εξής:
    - a. Στόχος της θέσης: Τι προσπαθείτε να πετύχετε με αυτή την ανάρτηση; Ποιος είναι ο συγκεκριμένος στόχος σας;
    - b. Στοχευμένη ομάδα: Σε ποιον προορίζεται αυτή η ανάρτηση/το πόστερ/το φυλλάδιο; Υπάρχει μια συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων που προσπαθείτε να προσεγγίσετε;
    - c. Μήνυμα: Ποιο είναι το περιεχόμενο της ανάρτησής σας;
- Μπορείτε να αφήσετε αυτές τις ερωτήσεις στην οθόνη/τον πίνακα, ώστε οι συμμετέχοντες να μπορούν πάντα να επιστρέφουν σε αυτές κατά τη διάρκεια της δημιουργικής διαδικασίας.
5. Χρησιμοποιήστε τα τελευταία 5 λεπτά για να τους κάνετε να μοιραστούν τις ιδέες τους για αναρτήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

**Απολογισμός:** (5 λεπτά)

Η δραστηριότητα αυτή περιλαμβάνει μια σύντομη ενημέρωση, καθώς πραγματοποιείται ένας μικρός αναστοχασμός μεταξύ του μέρους 1 και του μέρους 2. Αφού οι συμμετέχοντες ολοκληρώσουν τη δημιουργία και την κοινοποίηση των αναρτήσεων τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ρωτήστε τους:

- Ήταν πρόκληση για εσάς να δημιουργήσετε αυτή τη θέση;
- Βρήκατε νέες πληροφορίες κατά τη διάρκεια της έρευνάς σας για την ανάρτηση;
- Θα το κάνατε διαφορετικά με διαφορετική στοχευμένη ομάδα; Γιατί;
- Πιστεύετε ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορούν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τα απορρίμματα τροφίμων;

- Ποιοι πιστεύετε ότι θα ήταν οι καλύτεροι τρόποι για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα απορρίμματα τροφίμων στην κοινότητά σας;
- Ποιοι θα μπορούσαν να είναι άλλοι αποτελεσματικοί τρόποι για να το κάνετε;

#### *Συμβουλές για τους συντονιστές:*

- Η δραστηριότητα μπορεί να διεξαχθεί τόσο online όσο και offline. Φροντίστε να παρέχετε τα απαραίτητα υλικά ανάλογα με τον επιλεγμένο χώρο.
- Προκειμένου να καθοδηγήσετε καλύτερα τη διαδικασία καταιγισμού ιδεών, προτείνεται να συμβουλευτείτε πρόσθετες πηγές για να συγκεντρώσετε περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους διάφορους τύπους κινδύνων που σχετίζονται με τα απόβλητα τροφίμων.
- Για τον καταιγισμό ιδεών του πρώτου μέρους της δραστηριότητας, μπορείτε να προχωρήσετε ελεύθερα ή να αποφασίσετε να τον δομήσετε με βάση την ηλικία ή/και τις ανάγκες της ομάδας σας. Μπορείτε να τους βάλετε να απαριθμήσουν τις διάφορες επιλογές για να τους καθοδηγήσετε στη συνέχεια να κατηγοριοποιήσουν τις ιδέες τους στις τρεις ομάδες (οικονομικοί, κοινωνικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι) ή, όπως προτείνεται στις οδηγίες, να τους δώσετε τις κατηγορίες πριν ξεκινήσετε.
- Λάβετε υπόψη σας την ηλικία των συμμετεχόντων σας κατά την υλοποίηση αυτής της δραστηριότητας. Οι πολύ νέοι συμμετέχοντες ή οι μεγαλύτεροι σε ηλικία ενδέχεται να μην είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Μπορείτε να προσαρμόσετε τη δραστηριότητα βάζοντάς τους να δημιουργήσουν μια αφίσα ή μια διαφήμιση που θα αναρτήσουν στο σχολείο ή στη γειτονιά.
- Μπορείτε να αποφασίσετε για μια συγκεκριμένη πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης, ρωτώντας τους συμμετέχοντες ποια προτιμούν (π.χ. Instagram, Facebook, X κ.λπ.) ή να τους δώσετε την ελευθερία να επιλέξουν μόνοι τους, αν δεν αισθάνονται όλοι άνετα με την ίδια επιλογή.

### Σενάριο 1. Σώστε το εστιατόριο

#### *Σενάριο*

Είστε εκπαιδευόμενος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που επικεντρώνεται στα βιώσιμα συστήματα τροφίμων. Πρόσφατα αρχίσατε να εργάζεστε σε ένα εστιατόριο που αντιμετωπίζει προβλήματα σπατάλης τροφίμων: μεγάλες ποσότητες απούλητων τροφίμων, προβλήματα απογραφής και συντήρησης τροφίμων. Ο ιδιοκτήτης ανησυχεί για τις οικονομικές απώλειες και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και θέλει να βρει μια λύση, αλλά δεν ξέρει τι να κάνει.

#### *Επιλογές*

1. Σχεδιασμός μιας εκπαιδευτικής συνεδρίας για το προσωπικό του εστιατορίου με σκοπό την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις αιτίες και τις συνέπειες της σπατάλης τροφίμων,
2. Ανάπτυξη λεπτομερούς σχεδίου διαχείρισης των αποβλήτων τροφίμων που περιλαμβάνει τη βελτιστοποίηση των μεγεθών των μερίδων, τη βελτίωση της διαχείρισης των αποθεμάτων και τη δωρεά των μη πωληθέντων τροφίμων σε τοπικές φιλανθρωπικές

οργανώσεις,

3. Προτείνετε στο εστιατόριο να επενδύσει σε εξοπλισμό κομποστοποίησης για να μετατρέψει τα υπολείμματα τροφίμων σε κομπόστ που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε τοπικές φάρμες ή κοινοτικούς κήπους.

#### *Ανατροφοδότηση επιλογής 1*

Καλή επιλογή. Η ευαισθητοποίηση σχετικά με τις αιτίες και τις επιπτώσεις της σπατάλης τροφίμων δίνει τη δυνατότητα στους εργαζόμενους να λαμβάνουν πιο συνειδητές αποφάσεις στα καθημερινά τους καθήκοντα. Αυτή η επιλογή μπορεί να μην οδηγήσει σε άμεση μείωση των αποβλήτων, αλλά δημιουργεί ισχυρά θεμέλια για μακροπρόθεσμη αλλαγή συμπεριφοράς και βιώσιμες πρακτικές που το εστιατόριο μπορεί να ενσωματώσει στις πολιτικές του και το προσωπικό να υιοθετήσει και στην ιδιωτική του ζωή.

#### *Ανατροφοδότηση επιλογής 2*

Εξαιρετική επιλογή. Η ανάπτυξη και η τήρηση ενός σχεδίου διαχείρισης τροφίμων αποτελεί μια δομημένη προσέγγιση για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων με την αντιμετώπιση βασικών τομέων όπως ο έλεγχος των μερίδων, η διαχείριση των αποθεμάτων και η δωρεά τροφίμων. Με την υιοθέτηση αυτής της λύσης, το εστιατόριο μπορεί να μειώσει το κόστος, να μειώσει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και να συμβάλει στην κοινότητα.

#### *Ανατροφοδότηση επιλογής 3*

Καλή επιλογή για το μέλλον. Υιοθετώντας την κομποστοποίηση ως πρακτική, το εστιατόριο μπορεί να μειώσει ενεργά την ποσότητα των αποβλήτων και να συμβάλει ταυτόχρονα στην τοπική γεωργική βιωσιμότητα. Η προσέγγιση αυτή απαιτεί επενδύσεις και χρόνο για να λειτουργήσει σωστά, ωστόσο, θα λειτουργούσε καλύτερα σε συνδυασμό με άλλες στρατηγικές μείωσης των αποβλήτων.